

„Uznat vzdělání Ukrajinců je v Česku hluboký problém. Polsko v postoji přiostrhuje“

- CZ24 News | 26. února 2023

EU/UKRAJINA: Kvůli ruské invazi na Ukrajinu, která začala před rokem, musely svou zemi opustit stovky tisíc lidí. Odešli hlavně do blízkých zemí, Slovenska, Polska, Německa i Česka, které přijalo na počet obyvatel největší množství běženců. Pohled Čechů na Ukrajince se podle expertů zlepšil a uprchlíkům se podařilo poskytnout základní pomoc, stále je ale prostor pro zlepšování. Klíčovou otázkou bude, jakou reintegrační politiku Kyjev nastaví, jinak je možné, že se lidem nebude chtít po válce na Ukrajinu vracet.

Česko přijalo podle vyjádření představitelů vlády Petra Fialy (ODS) téměř půl milionu uprchlíků z Ukrajiny. Ministr vnitra Vít Rakušan (STAN) v minulém týdnu řekl, že ČR migrační vlnu způsobenou ruskou agresí zvládla a už se nejedná o krizi. Podle expertů, kteří se zúčastnili panelu Česko a Ukrajina: od pomoci ke strategii, kterou zorganizovala Fakulta sociálních věd UK, je nyní potřeba, aby české úřady pomáhaly co nejvíce systematicky.

„Do 24. února loňského roku jsme v Česku měli hodně Ukrajinců, ale když se podíváme zpětně, tak jejich pozice byla velmi špatná. I z pohledu minoritních skupin byli Ukrajinci vnímáni výrazně hůře než třeba Vietnamci. V průzkumech často vychází, že uprchlíci jsou pro Čechy hrozba, ať už velká nebo malá, ale hrozba,“ uvedla Tereza Freidingerová z FSV UK, která spolupracuje s Člověkem v tísní v rámci migračního programu.

Podle experta na migraci z FSV UK Ondřeje Klípy se nicméně mění stereotyp pohledu na Ukrajince i proto, že se změnila i struktura populace, která se na našem území objevila. „Dříve to byli většinou méně vzdělaní muži pracující v podřadných zaměstnáních. Teď sem přichází často výrazně vzdělanější lidé s aurou obránců své země proti agresorovi,“ řekl Klípa. „Zlepšení vnímání samozřejmě těm lidem pomůže, ale nastává jiný problém, tedy že jejich vyšší vzdělání neodpovídá pozicím, na kterých u nás pracují. Aby mohli pracovat na ‚svých‘ pozicích, musíme je naučit česky a uznat jejich kvalifikace, což je také problém,“ dodal Klípa.

Prouza: Nostrifikace vzdělání je hluboký problém

Podle prezidenta Svazu obchodu a cestovního ruchu Tomáše Prouzy jsou nostrifikace vzdělání skutečně hluboký problém. „Nikdo se neraduje z toho, že sem ti lidé museli nuceně přijít. Jsou tady stovky zdravotních sester a lékařů, ale v této Kafka zemi nezískají nostrifikaci, protože si s sebou nevzali ten správný papír,“ řekl Prouza.

Česko zároveň svou úroveň pomoci Ukrajincům ústy představitelů vlády často hodnotí jako velmi úspěšnou, což nicméně není podle odborníků úplná pravda. „Debata se často redukuje jen na to, jestli se ti lidé zapojili na trhu práce, mají nějaký příjem a platí odvody. Tento typ migrace je ale velmi komplexní a já český přístup nevnímám jako úspěch. Máme tu často ženy s dětmi, které berou méně než stovku na hodinu,“ uvedla ředitelka Konsorcia nevládních organizací pracujících s migranty Andrea Krchová. Dodala ale, že výhodou aktivity na trhu práce může být i to, že člověk neztrácí socializační návyky.

Podle Klípy je nicméně nutné veřejnost informovat právě o tom, jak se Ukrajinci pracovně integrují. „Lidé tohle potřebují slyšet. Je to důležité, protože negativní nálady proti uprchlíkům jsou hlavně ekonomické, tedy ve smyslu, proč se různé formy státní podpory nedávají našim lidem,“ dodal Klípa.

Experti se nicméně shodli na tom, že práce v neodpovídajících oborech může být problém.

V Polsku nastavují tvrdší pravidla

„Hrozně záleží, jak dlouho válka potrvá. Když člověk utíká, tak si řekne, že si sežene jakoukoliv práci, protože má pocit, že bude v cizí zemi jen chvíli. Ale ten konflikt se protahuje. I proto by se mělo co nejvíce investovat právě do obnovy ukrajinské ekonomiky, aby se lidé měli do čeho vracet, aby měli šanci, že si najdou práci,“ uvedl Tomáš Prouza.

Podle Terezy Freidingerové může být s přibývajícím časem čím dál těžší se pro Ukrajince vrátit domů. „Studie ukazují, že když období strávené v cizí zemi trvá déle než rok, tak se ti lidé mnohem méně vrací. A pokud se vrací, tak třeba až na důchod. I proto bude strašně záležet na tom, jakou reintegrační politiku Kyjev nastaví,“ dodala Freidingerová. Klípa poukázal na situaci v Polsku, kde tamní vláda začíná ve vztahu k Ukrajincům přioštrovat.

„Poláci tvrdí, že Kyjev chce, aby se lidé co nejdříve vraceli na Ukrajinu. Nastavují tvrdší pravidla, třeba že si lidé musí platit za pobyt v provizorních zařízeních až třeba do výše polské minimální mzdy. Údajně je to dohodnuté právě s Kyjevem, že peníze, které vybere, věnuje Varšava na výstavbu podobných mobilních domů, ale přímo na Ukrajině,“ uvedl Klípa s tím, že se ale také objevuje druhý pohled, tedy ten, že Polsko už nechce Ukrajince tolik zvýhodňovat a to i proto, protože si podle něj Ukrajinci mnohem více konkurují s Poláky, než jak je tomu na českém trhu.

Dílčím problémem na českém trhu je v současnosti i postavení tzv. „českých“ Ukrajinců, tedy těch, kteří v Česku žili již před vypuknutím války. „Situace českých Ukrajinců se nijak nezlepšila, maximálně se svezli na tom, že je vnímáme lépe než před válkou,“ uvedla Krchová. „Mají totiž pobytový status navázaný na zaměstnaneckou kartu. Záře reflektorů jde jen na ty nově příchozí, kteří čerpají různé formy podpory včetně třeba volnočasových aktivit jejich dětí,“ uvedla Krchová.

Podle ní stále neskončil pohled na Ukrajinu jako na zdrojovou zemi. „Musíme se na Ukrajinu začít dívat jako na partnera. Musíme si uvědomit, že ti lidé jsou tady a mají nějaké potřeby a rodiny. Měli bychom brát ohled na to, aby se lidé na Ukrajinu vraceli bez frustrace z toho, že dlouhodobě žili v ekonomickém nedostatku,“ míní Krchová. Podle Prouzy se nicméně obecně situace nezlepší, dokud se Česko nezačne reálně transformovat z montovny na moderní stát.

[ZDROJ](#)